

PATVIRTINTA

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus
2024 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. BV-196
(Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2026 m. liepos 30 d. įsakymo Nr. BV-152 redakcija)

SPECIALIZUOTOS PAGALBOS VAIKAMS IR ŠEIMOMS SKYRIAUS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) Specializuotos pagalbos vaikams ir šeimoms skyriaus nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Tarnybos Specializuotos pagalbos vaikams ir šeimoms skyriaus (toliau – Skyrius) veiklos teisinius pagrindus, uždavinius, funkcijas, teises ir veiklos organizavimą.

2. Skyrius yra Tarnybos padalinys, pavaldus ir atskaitingas Tarnybos direktoriui. Skyriaus pareigybių sąrašą tvirtina Tarnybos direktorius.

3. Skyriaus valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, 2007 m. spalio 25 d. Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu, Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksu, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vaiko teisių apsaugą, valstybės tarnybą, darbo santykius, viešąjį administravimą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymais ir Tarnybos direktoriaus įsakymais bei šiais Nuostatais.

II SKYRIUS SKYRIAUS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

4. Skyriaus uždaviniai yra:

4.1. teikti specializuotą pagalbą galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams ir jų atstovams pagal įstatymą;

4.2. formuoti specializuotos ir tęstinės pagalbos galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams, organizavimo ir vykdymo praktiką šalyje;

4.3. organizuoti mokymus, šviečiamojo pobūdžio susitikimus, edukacinius užsiėmimus, skirtus įvairių sričių (socialinės, sveikatos apsaugos, teisėsaugos, švietimo ir kt.) specialistams, vaikams ir jų šeimoms, vaiko teisės į visapusišką apsaugą nuo seksualinio smurto užtikrinimo srityje.

5. Skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas:

5.1. bendradarbiaujant su Tarnybos teritoriniais skyriais bei teisėsaugos institucijomis, atlieka

specializuotos pagalbos galimai seksualinį smurtą patyrusiam vaikui poreikio vertinimą;

5.2. teikia ir (ar) organizuoja socialinių ir (ar) psichologinių, ir (ar) sveikatos priežiūros, ir (ar) teisinių, ir (ar) kitokios pagalbos priemonių teikimą, atitinkantį konkretaus vaiko geriausius interesus ir poreikius, atsižvelgiant į atliktą specializuotos pagalbos poreikio vertinimą, ir ją organizuoja, atsižvelgdamas į tai, ar nustatyta, kad specializuota pagalba turi būti suteikta nedelsiant, ar gali būti suteikta ne vėliau kaip per 60 dienų nuo pranešimo apie galimą vaiko teisių pažeidimą gavimo dienos;

5.3. užtikrina visų specializuotos pagalbos priemonių, numatytų Specializuotos pagalbos galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams poreikio nustatymo ir teikimo aprašo, patvirtinto socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. A1-732 „Dėl Specializuotos pagalbos galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams poreikio nustatymo ir teikimo aprašo patvirtinimo“ 5 punkte, prieinamumą Skyriuje ir pagal atliktą specializuotos pagalbos poreikio vertinimą užtikrina jų teikimą konkrečiam vaikui;

5.4. užtikrina psichologo pagalbą vaiko apklausoje ikiteisminio tyrimo metu, parengia vaiką dalyvauti apklausoje ikiteisminio tyrimo metu bei užtikrina vaikui draugišką fizinę aplinką, reikalingą vaiko apklausai ikiteisminio tyrimo metu atlikti, suteikia emocinę paramą po apklausos;

5.5. užtikrina galimybę teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas – Valstybinės teismo medicinos tarnybos (toliau – VTMT) ekspertų paslaugas, teikiamas vaikui pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą tvarką;

5.6. parengia vaiką dalyvauti VTMT ekspertų apžiūros metu ir suteikia emocinę paramą po jos;

5.7. užtikrina, kad specializuota pagalba galimai seksualinį smurtą patyrusiam vaikui būtų teikiama ir organizuojama koordinuotai, Tarnybai, teisėsaugos, asmens sveikatos priežiūros institucijoms bendradarbiaujant ir keičiantis informacija tarpusavyje, kad būtų užtikrinti geriausi vaiko interesai;

5.8. sudaro vaikų eilę specializuotai pagalbai gauti, jei nustatoma, kad skubios specializuotos pagalbos teikimas Skyriuje neatitinka geriausių vaiko interesų ar yra negalimas dėl vaiko sveikatos būklės ar kitų objektyvių aplinkybių;

5.9. specializuotą pagalbą teikia atsižvelgdamas į vaiko sveikatos, brandos, raidos ypatumus, turimus individualius poreikius (pavyzdžiui, atsiradusius dėl turimos negalios, specialiųjų ugdymosi poreikių, kultūrinių ir kt. ypatumų), vaiko amžių ir kitas aplinkybes, vaikui suprantama kalba ir būdu, siekiant užtikrinti jo teisių ir teisėtų interesų apsaugą;

5.10. vaikui atvykus gauti specializuotą pagalbą, įvertina emocinės pagalbos poreikį atskirai vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ir užtikrina šios specializuotos pagalbos priemonės teikimą;

5.11. esant pagrįstam manymui, kad vaikas galimai nukentėjo nuo seksualinio smurto (pavyzdžiui, reiškiasi vaiko seksualizuotas elgesys, žaidimai, piešiniai, neatitinkančios amžiaus žinios, pakitęs vaiko elgesys, išsakomas ar rodomas skausmas pilvo, sėdmenų srityje ir pan., tačiau vaikas nėra tiesiogiai atskleidęs informacijos apie patirtą seksualinį smurtą), teikiant specializuotą pagalbą atlieka vaiko psichologinį vertinimą;

5.12. užtikrina, kad specializuota pagalba būtų teikiama konfidencialiai ir privačiai, saugant kiekvieno vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą teisę į privatumą;

5.13. specializuotą pagalbą ir jos priemones teikia vaikui draugiškoje fizinėje aplinkoje;

5.14. teikia specializuotą pagalbą Skyriaus patalpose arba organizuoja specializuotos pagalbos teikimą kaip mobilią paslaugą arčiausiai vaiko gyvenamosios vietos;

5.15. užtikrina specialistų (psichologo, socialinio darbuotojo, teisininko ar kt.) konsultavimo paslaugų teikimą tiesiogiai Skyriuje arba mobilios paslaugos teikimo būdu;

5.16. konsultuoja tėvus ir pagalbą vaikui ir šeimai teikiančius specialistus dėl pagalbos vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą, teikimo;

5.17. rengia ilgalaikės kompleksinės pagalbos teikimo rekomendacijas vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą, taip pat elgesio su vaiku strategijas bei teikia paaiškinimus paslaugų ir pagalbos teikėjams, kaip geriausiai galima būtų jas įgyvendinti;

5.18. pagal kompetenciją dalyvauja tarpžinybiniuose pasitarimuose dėl veiksmų ir pagalbos plano sudarymo vaikui, galimai nukentėjusiam nuo seksualinio smurto;

5.19. renka ir sistemina informaciją apie miestų (rajonų) savivaldybėse esančias psichosocialinę pagalbą ir paslaugas teikiančias organizacijas, siekiant parengti geriausiai vaiko ir jo atstovų pagal įstatymą interesus atitinkančias rekomendacijas efektyviai pagalbai gauti arčiausiai vaiko gyvenamosios vietos;

5.20. bendradarbiauja su teisėsaugos institucijomis, Valstybine teismo medicinos tarnyba, taip pat su švietimo, ugdymo, asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiomis įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis, bei vaikų ir paauglių psichologines ir (arba) psichiatrines ekspertizes atliekančiomis ir paslaugas teikiančiomis įstaigomis ir institucijomis;

5.21. bendradarbiauja su savivaldybių administracijomis ir joms pavaldžiomis biudžetinėmis socialines paslaugas ir pagalbą teikiančiomis įstaigomis ir organizacijomis, su nevyriausybinėmis organizacijomis, kitomis institucijomis, organizacijomis ir įstaigomis;

5.22. esant poreikiui, organizuoja apnakvindinimo, maitinimo ir užimtumo paslaugas galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams ir apnakvindinimo paslaugas jų atstovams pagal įstatymą;

5.23. vykdo profesinės kompetencijos ugdymą, kuris užtikrina nuolatinį kokybišką specialistų kvalifikacijos tobulinimą ir specialiųjų žinių apie darbą su vaikais, galimai patyrusiais seksualinį smurtą, teikimą;

5.24. organizuoja kompetencijos ugdymo mokymus vaiko gerovės srityje dirbantiems specialistams vaikų išnaudojimo ir seksualinio smurto prieš vaikus prevencijos srityje;

5.25. rengia metodinę medžiagą, analizuoja tyrimų rezultatus vaiko teisės į visapusišką apsaugą nuo seksualinio smurto užtikrinimo srityje;

5.26. inicijuoja visuomenės švietimą, prevencines veiklas, įtraukia bendruomenę į vaikų apsaugos nuo seksualinio smurto užtikrinimą;

5.27. pagal kompetenciją teikia informaciją apie galimai seksualinį smurtą patyrusius vaikus;

5.28. pagal kompetenciją dalyvauja teisminiuose procesuose išvadą teikiančios institucijos ar kitu procesiniu statusu, teikdamas informaciją apie suteiktą specializuotą pagalbą galimai seksualinį smurtą patyrusiems vaikams;

5.29. tvarko galimai seksualinį smurtą patyrusių vaikų, kuriems suteiktos specializuotos pagalbos paslaugos, apskaitą ir jų dokumentaciją;

5.30. atstovauja Tarnybai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijose, teismuose ir kitose institucijose, kai nagrinėjamos bylos ar sprendžiami klausimai, susiję su išnagrinėtais asmenų skundais, įstatymų nustatyta tvarka rengia ir teikia šioms institucijoms, teismui procesinius ir kitus dokumentus;

5.31. inicijuoja, teikia išvadas ir siūlymus dėl teisės aktų taikymo, jų tobulinimo bei dalyvauja rengiant teisės aktų projektus, susijusius su Skyriaus veikla;

5.32. vykdo vidaus teisės aktais priskirtas funkcijas įgyvendinant Tarnybos vidaus kontrolę;

5.33. rengia pagal kuriojamas veiklos sritis ataskaitas, apklausas, apibendrinimus, informacinę medžiagą, pastabas, siūlymus, rekomendacijas dėl srities tobulinimo;

5.34. pagal kompetenciją teikia pasiūlymus dėl Socialinės paramos informacinės sistemos (toliau – SPIS) duomenų apskaitos ir tobulinimo;

5.35. pagal kompetenciją inicijuoja kvalifikacijos tobulinimo mokymus teritorinių skyrių darbuotojams ir vaiko gerovės srityje dirbantiems specialistams.

6. Skyrius taip pat atlieka šias funkcijas:

6.1. pagal kompetenciją dalyvauja rengiant Tarnybos metinį veiklos planą, jo įgyvendinimo ataskaitas;

6.2. vykdo su Skyriaus funkcijų atlikimu susijusių Tarnybos veiklą reglamentuojančių teisės aktų stebėseną, inicijuoja šių teisės aktų projektų rengimą ir keitimą, rengia ar dalyvauja rengiant šiuos projektus;

6.3. pagal kompetenciją teikia konsultacijas Tarnybos valstybės tarnautojams ir darbuotojams;

6.4. teisės aktų nustatyta tvarka atlieka Skyriui priskirtas funkcijas, susijusias su viešaisiais pirkimais; rengia sutarčių su kitomis įstaigomis, įmonėmis, organizacijomis projektus, kontroliuoja, kaip šios sutartys vykdomos;

6.5. pagal kompetenciją dalyvauja Tarnybos direktoriaus sudaromų darbo grupių bei komisijų veikloje;

6.6. teisės aktų nustatyta tvarka tvarko ir saugo Skyriaus dokumentus, tvarko Tarnybos dokumentacijos plane Skyriui priskirtus registrus, užtikrina bylų, Skyriui pavestų sudaryti pagal Tarnybos dokumentacijos planą, sudarymą ir jų rengimą archyviniam saugojimui ar naikinimui;

6.7. atlieka kitas teisės aktuose numatytas funkcijas ir Tarnybos direktoriaus pavedimus.

III SKYRIUS SKYRIAUS TEISĖS

7. Skyrius turi teisę:

7.1. reikalauti iš Tarnybos padalinių reikiamos informacijos ir duomenų pavestiems uždaviniams ir funkcijoms vykdyti ir gauti šią informaciją bei duomenis;

7.2. reikalauti Tarnybos padalinių laikytis teisės aktų, reglamentuojančių veiklos sritį;

7.3. lankytis Tarnybos padaliniuose, teikti paklausimus darbuotojams;

7.4. pasitelkti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat nevyriausybinių organizacijų atstovus, suderinusi su jų vadovais, Skyriaus kompetencijos klausimams spręsti;

7.5. gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, nevyriausybinių organizacijų informaciją jo kompetencijai priskirtais klausimais;

7.6. susipažinti pagal kompetenciją su teismuose išnagrinėtų su Skyriaus veikla susijusių bylų medžiaga;

7.7. inicijuoti pagal kompetenciją konferencijas, seminarus, mokymus ir kitus renginius, pasitarimus, darbo grupių sudarymą;

7.8. pasitelkti kitų Tarnybos padalinių valstybės tarnautojus ir darbuotojus sprendžiamais klausimams nagrinėti.

8. Skyrius gali turėti ir kitų teisės aktais jam suteiktų teisių.

IV SKYRIUS SKYRIAUS DARBO ORGANIZAVIMAS

9. Skyriui vadovauja Skyriaus vedėjas, kurį teisės aktų nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš pareigų Tarnybos direktorius.

10. Skyriaus vedėjas:

10.1. planuoja, organizuoja ir kontroliuoja Skyriaus veiklą;

10.2. atsako už Skyriui pavestų uždavinių įgyvendinimą ir funkcijų atlikimą;

10.3. užtikrina užduočių paskirstymą ir kontroliuoja jų įvykdymą;

10.4. rengia Nuostatų projektą, teikia siūlymus dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių aprašymų projektų.

11. Skyriaus vedėjui planuoti, organizuoti ir kontroliuoti Skyriaus veiklą padeda vyresnysis patarėjas ir turintis pavaldžių asmenų Skyriaus patarėjas (psichologas).

12. Turintis pavaldžių asmenų Skyriaus patarėjas (psichologas):

12.1. planuoja, organizuoja ir kontroliuoja priskirtos srities veiklą;

12.2. užtikrina tiesiogiai pavaldžių darbuotojų tolygų užduočių paskirstymą ir kontroliuoja jų įvykdymą;

13. Skyriaus darbuotojų funkcijos nustatytos pareigybių aprašymuose, tiesioginis pavaldumas – Tarnybos darbuotojų pareigybių sąraše ir pareigybių aprašymuose.

14. Skyriaus vedėjo komandiruotės, laikinojo nedarbingumo, atostogų metu ar kai dėl kitų priežasčių jis laikinai negali eiti pareigų, Skyriaus vedėją pavaduoja, o kai Skyriaus vedėjo pareigos yra laisvos, laikinai, iki įstatymų nustatyta tvarka bus paskirtas Skyriaus vedėjas, Skyriaus vedėjo pareigas eina Skyriaus vyresnysis patarėjas, o jam nesant, patarėjas (psichologas), turintis pavaldžių asmenų, arba kitas Tarnybos direktoriaus paskirtas darbuotojas.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Skyriaus veiklos organizavimas, pareigybių sąrašas, uždaviniai ir funkcijos, darbuotojų pareigybių aprašymai keičiami Tarnybos direktoriaus sprendimu.
